

Kwaliteitsverschil scholen ontkennen is niet productief

Cito-scores geven een fout beeld van de kwaliteit van basisscholen. Kwaliteit van leerkrachten speelt ook een grote rol.

door **Jaap Dronkers**

Op 19 oktober publiceerde De Stentor de ruwe Cito-scores van alle basisscholen in Apeldoorn. Die geven echter een fout beeld van de kwaliteit. Een school met een gemiddelde Cito-score maar met kinderen van hoog opgeleide ouders scoort onder haar niveau: de leerlingen van die school doen het minder dan men zou mogen verwachten met zulke hoogopgeleide ouders. Die school heeft daarom een negatieve waarde. Andersom geldt dat ook: een school met een gemiddelde Cito-score maar met kinderen van laag opgeleide ouders scoort boven haar niveau: de leerlingen van die school doen het beter dan men zou mogen verwachten. Die school heeft een positieve waarde. Daarom was ik het niet eens met de Stentor publicatie van uitsluitend ruwe scores.

Gelukkig publiceerde De Stentor op 2 november wel die toegevoegde waarde, waarbij ook rekening werd gehouden met niet-deelnemers van leerlingen. Waarvoor de meeste critici (Hernandez; Wiegink) pleiten, gebeurt bij de in de Stentor gepubliceerde toegevoegde waarde. Er wordt rekening gehouden met de verschillen in ouderlijk milieu - en dat bovendien veel beter dan de onderwijsinspectie dat doet. Niet alleen met het opleidingsniveau van de ouders, maar ook met hun inkomen, geboorteland en de kwaliteit van de wijken waarin de leerlingen wonen. Dat laatste is belangrijk, want zo wordt rekening gehouden met het verschijnsel dat hoogopgeleide ouders hun kind naar een basisschool buiten hun wijk sturen. De gepubliceerde Cito-scores gaan helaas alleen over taal en rekenen. Dat is erg jammer, want

basisscholen onderwijzen hoopelijk meer, bijvoorbeeld wereldoriëntatie. Op een aantal scholen wordt dat vak ook getoetst in groep 8. Maar de onderwijsorganisaties willen de scores van dat vak niet gebruiken of publiceren. Als de critici dus klagen dat de kwaliteit van scholen door de publicatie van Cito-scores wordt gereduceerd tot alleen taal en rekenen, dan hebben zij gelijk, maar zij richten zich tot het foute adres. De Cito-scores zijn geen momentopname. In tegendeel: zij zijn een goede voorspeller van later succes in het onderwijs en op de arbeidsmarkt. Die voorspellende waarde moet echter niet te absoluut te worden opgevat. Het menselijk leven is moeilijk te voorspellen (net als het weer), maar schoolprestaties en ouderlijk milieu behoren tot onze beste voorspellers (net als luchtdruk voor het weer). Ook de gemiddelde scores per school zijn geen toevalstreffers: van jaar tot jaar zijn zij stabiel. Die stabiliteit komt gedeeltelijk omdat de achtergronden van leerlingen van jaar tot jaar niet veel veranderen. Maar ook in de toegevoegde waarden per school is continuïteit van jaar tot jaar.

De verschillen in toegevoegde waarde zegt dus iets over de mate waarin scholen er in slagen hun leerlingen iets te leren. Wat vervolgens opvalt, is dat scholen in rijke gemeenten (Rozendaal) vaker een positieve toegevoegde waarde hebben, ondanks dat rekening is gehouden met verschillen in ouderlijk milieu. Maar ook scholen in minder rijke gemeenten (Gulpen-Wittem) hebben een hoge toegevoegde waarde. Iets soortgelijks zien wij ook in Apeldoorn. Scholen met leerlingen uit de rijkere wijken hebben vaker een positieve toegevoegde waarde dan scholen in armere wijken, ondanks dat rekening is gehouden met verschillen in ouderlijk milieu. Maar ook in Apeldoorn zijn er uitzonderingen. Waar komen dan deze verschillen vandaan, als dat niet kan komen door verschillen in ouderlijk milieu? De meest voor de hand liggende verklaring is de kwaliteit van de leerkrachten. Onderzoek laat zien dat die kwaliteit, na het ouderlijk milieu, de belangrijkste verklaring is voor verschillen in schoolprestaties. Die kwaliteit is niet gegarandeerd, want daarvoor schort er te veel aan de kwaliteit

van de hbo-opleidingen. Die kwaliteit is ook niet het zelfde als een hoge inzet van leerkrachten, want goede bedoelingen zijn geen garantie voor een goede uitkomst. In scholen met veel leerlingen uit armere milieus is het moeilijker goede en ervaren leerkrachten aan te trekken en vast te houden. Het is immers moeilijker les te geven op scholen met veel leerlingen uit armere milieus, zoals veel critici terecht vermelden. Het leerkrachtenverloop is daardoor op die scholen veel groter. Een groot verloop maakt het vervolgens moeilijk een hecht en goed functionerend team te vormen dat een samenhangend aanpak van de leerproblemen heeft. Zo'n team en de doordachte aanpak is dan ook de andere belangrijke verklaring voor verschillen in toegevoegde waarde. Het is contraproductief kwaliteitsverschillen tussen scholen te ontkennen of te bagatelliseren. Het is veel beter die onder ogen te zien en er wat aan te doen, zoals het niveau van leerkrachten verhogen. Prof.dr. Jaap Dronkers is onderwijssocioloog, verbonden aan de Universiteit van Maastricht

GO

2

USA & CANADA IN 2014

Jandoets.nl

AANBIEDINGEN

AutoTrip Gouden Staten

Vanuit San Francisco

16 dagen vanaf € 1.092,-

23 dagen vanaf € 1.417,-

ALL-IN CamperTrip Las Vegas

Vrijheid = blijheid!

5 sterren camper

17 dagen vanaf € 1.018,-

24 dagen vanaf € 1.117,-

AutoTrip Florida Totaal

Vanuit Orlando

16 dagen vanaf € 1.012,-

AANBIEDINGEN

AutoTrip Aanbieding Spectaculair Canada

Vanuit Vancouver

22 dagen vanaf € 1.378,-

ALL-IN CamperTrip Vancouver

Vrijheid = blijheid!

5 sterren camper

17 dagen vanaf € 1.233,-

24 dagen vanaf € 1.537,-

Prijzen vanaf en per persoon. Zet- en/of drukfouten onder voorbehoud.

Actuele reisinfo en voorwaarden leest u op www.jandoets.nl/wegener

Meer informatie: www.jandoets.nl/wegener